

Nodevums aktivitātē C.6.1

Mazo grantu programma zemju īpašniekiem un apsaimniekotājiem
Small grants programme for landowners

Ziņojums par ideju maratona "Ķeram svešos Latvijas dabā!" īstenošanu un sasniegtajiem rezultātiem

Report on idea marathon organization and results

**Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs
2024**

SUMMARY

Idea marathon "Let's Catch Alien Species in Latvian Nature!"

On March 22–23, a 24-hour idea marathon on invasive species control was held at the Faculty of Forest and Environmental Sciences, Latvia University of Life Sciences and Technologies, Jelgava. The event, organized by the Latvian Rural Advisory and Training Centre in collaboration with the Nature Conservation Agency, Vidzeme University of Applied Sciences, the University of Latvia, and Latvia University of Life Sciences and Technologies, aimed to develop innovative, cost-effective, environmentally friendly, and scalable methods to combat five invasive species: Himalayan balsam (*Impatiens glandulifera*), Canadian goldenrod (*Solidago canadensis*), Manitoba maple (*Acer negundo*), dwarf serviceberry (*Amelanchier spicata*), and Japanese rose (*Rosa rugosa*).

Preparation and Organization

Preparations included creating event regulations, program documents, evaluation criteria, and logistical arrangements, such as engaging coordinators, mentors, and lecturers. The marathon consisted of an online preliminary session on March 14 and the 24-hour in-person event, with six teams (22 participants) supported by eight coordinators and nine expert mentors.

Results and Impact

The winning team, "Ričijs un pārējās," proposed using mulch and bioplastic to suppress Manitoba maple regrowth, earning the €500 prize. Two incentive prizes were awarded for ideas on Japanese rose removal and liquid nitrogen use for stump treatment. Several ideas will be tested further within the project framework or independently.

Promotion

The event was promoted via websites, social media, press releases, and regional TV coverage. The marathon highlighted the participants' creativity in addressing ecological challenges, producing practical solutions for invasive species management.

Projekts "Natura 2000 aizsargājamo teritoriju pārvaldības un apsaimniekošanas optimizācija" (LIFE19 IPE/LV/000010 LIFE-IP LatViaNature) tiek īstenots ar Eiropas Savienības LIFE programmas un VDAA finansiālu atbalstu.

Informācija atspoguļo tikai projekta LIFE IP LatViaNature īstenotāju redzējumu, Eiropas Klimata, infrastruktūras un vides izpildaģentūra nav atbildīga par šeit sniegtās informācijas iespējamo izmantojumu.

Ideju maratons invazīvo sugu ierobežošanai "Ķeram svešos Latvijas dabā!"

2023.gada 23.-24.martā norisinājās 24 h ideju maratons invazīvo sugu ierobežošanai "Ķeram svešos Latvijas dabā!".

Ideju maratonā tika meklētas jaunas, efektīvas, atkārtojamas, dabai draudzīgas un izmaksās lietderīgas metodes piecu invazīvo sugu ierobežošanai – puķu sprigane *Impatiens glandulifera*, vārpainā korinte *Amelanchier spicata*, Kanādas zeltslotiņa *Solidago canadensis*, ošlapu kļava *Acer negundo* un krokainā roze *Rosa rugosa*.

Ideju maratonā tika aicināts piedalīties ikviens interesents, kurš sasniedzis 18 gadu vecumu. Dalība maratonā tika nodrošināta bez maksas. Dalībnieki tika aicināti pieteikties individuāli vai ar savu daļēji vai pilnīgi nokomplektētu komandu (5 dalībnieki vienā komandā).

Pasākuma laikā dalībniekiem bija pieejamas dabas ekspertu un mentoru konsultācijas, kā arī dažādas izglītojošas aktivitātes.

24 stundu ideju maratonā, kas norisinājās Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātes (LBTU) Meža un Vides zinātņu fakultātē, kopumā piedalījās sešas komandas, 22 dalībnieki.

Ar ideju par ošlapu kļavas ierobežošanu, radot nelabvēlīgus augšanas apstākļus celmu atvasēm zem mulčas slāņa un bioplēves, sīvā konkurencē 24 stundu ideju maratonā "Ķeram svešos Latvijas dabā" uzvarējusi komanda "Ričijs un pārējās", balvā iegūstot 500 eiro. Uzvarētājkomandas "Ričijs un pārējās" dalībnieks **Ričards Tormanis** skaidro, ka izstrādātā metode ošlapu kļavas ierobežošanai būtu pielietojama upju krastos un mulchai izmantotu no izgrieztās koksnes iegūto šķeldu.

Linda Siliņa, žūrijas locekle, LLKC Ekonomikas nodaļas vadītāja vietniece: "Ideju maratona dalībnieki parādīja labas zināšanas par dabai aktuāliem procesiem un jautājumiem, kā arī radīja bāzi jaunu metožu radīšanai un esošo pilnveidei."

100 eiro veicināšanas balvu ieguva komanda "Ideju strēlnieki", startējot ar ieceri par pielāgota satvērējagregāta prototipa dizaina izstrādi un testēšanu krokainās rozēs apkarošanai aizsargājamās dabas teritorijās. Pilotprojektu plānots īstenot Engures ezera dabas parkā.

Savukārt otra veicināšanas balva 100 eiro apmērā nonāca pie **Rudītes Gaidules un Renātes Kupferes**, kuru komanda "Rkvadrātā" maratonā startēja ar ideju par šķidrā slāpekļa izmantošanu. Sasniedzot -196 °C tas izjauktu ošlapu kļavas iekšējās struktūras, padarot to dzīvot nespējīgu. "Īpaši aizsargājamās dabas teritorijās ir izveidotas dabas aizsardzības nolūkā, kas nodrošina sugu daudzveidību, bet invazīvās sugas to apdraud. Tādēļ prioritāri celmu saldēšanas metode būtu izmantojama īpaši aizsargājamās dabas teritorijās," skaidro komandas dalībnieces.

Jēkabs Dzenis, Dabas aizsardzības pārvaldes projekta LatViaNature projekta eksperts: "Ideju maratons kārtējo reizi pierādīja, ka mūsu sabiedrībā ir daudz gudru un radošu dabas draugu, kuri īsā laikā un neikdienišķos apstākļos spēj rast un attīstīt inovatīvas pieejas invazīvo sugu

izskaušanai. Ideju maratona žūrijai bija liels izaicinājums starp komandu izstrādātajām idejām izvēlēties uzvarētāju, un mēs patiesi ticam, ka katru no idejām ir potenciāls veiksmīgi īstenot."

Papildu naudas balvām, komandas saņēma arī simpātiju balvas no maratona sponsoriem Skrīveru Saldumi, 5 Masti Wake Park un Masti Grill&Chill, kā arī Jump Space Rīga, Latvijas Universitātes Botāniskais dārzs un Dobeles dzirnavnieks.

Ideju maratonu, kas LBTU telpās aizsākās piektdienas rītā un noslēdzās sestdienas pusdienlaikā, rīkoja Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs (LLKC) sadarbībā ar Dabas aizsardzības pārvaldi, LBTU, Latvijas Universitāti, Daugavpils Universitāti, kā arī Vidzemes Augstskolu.

Komanda "Ričijs un pārējās" izstrādāja ideju par ošlapu kļavas ierobežošanu, radot nelabvēlīgus augšanas apstākļus celmu atvasēm zem mulčas slāņa un bioplēves

Komanda "Ideju strēlnieki" startēja ar ieceri par pielāgota satvērējagregāta prototipa dizaina izstrādi un testēšanu krokainās rozēs apkarošanai

Komanda "R kvadrātā" maratonā startēja ar ideju par šķidrā slāpekļa izmantošanu